

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНА БАЗА ТА КАДРОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ ОНКОЛОГІЧНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

*Інформацію надано Центром медичної статистики МОЗ України на основі
даних державної звітності*

В 2008 році в Україні функціонувало 41 онкологічний диспансер, 1 міська онкологічна лікарня в м. Києві, 1 міська онкологічна лікарня в м. Дрогобичі Львівської області, 740 онкологічних відділень та кабінетів. В загальній лікувальній мережі зареєстровано 2 301 оглядовий кабінет (див. **Табл. М1, М2**).

Кількість онкологічних ліжок в закладах системи МОЗ України – 9 772, радіологічних і рентгенологічних ліжок - 2 709, забезпеченість - 2,1 та 0,6 на 10 тис. населення відповідно; онкологічних та радіологічних ліжок загалом – 12 481 або 2,7 на 10 тисяч населення (**Табл. М1, М3**). Всього лікування онкологічних хворих в 2008 році здійснювалося на 12 481 ліжках, при цьому забезпеченість на 10 тис. населення складала 2,7 (**Табл. М4**). Ліжковий фонд для лікування онкологічних хворих порівняно з 2007 роком збільшився на 450 ліжок, або на 3,7% за рахунок м. Київ та Донецької області.

Показник забезпеченості ліжками для лікування онкологічних хворих на 1 тис. захворівших в 2008 р., порівняно з 2007 роком, знизився у 9 регіонах з 27. Найзначніше скорочення відбулося у Волинській та Рівненській області - на 2,8. Хоча в цілому по Україні забезпеченість ліжками на 1 тис. захворівших збільшилася на 3,5 у порівнянні з 2006 та 2007 рр., проте залишається низькою в Київській, Харківській, Херсонській областях.

В онкологічних диспансерах було розгорнуто 9 930 ліжок, в т.ч.: 7 283 онкологічних для дорослих, 30 онкологічних для дітей, 2 293 радіологічних та 324 гематологічних (**Табл. М5**).

Середня чисельність днів зайнятості онкологічного ліжка становила в Україні в середньому 343,8 днів (**Табл. М6**). З незначним перевантаженням працювали ліжка в Кіровоградській, Тернопільській областях та м. Київ. Недостатнє завантаження онкологічних ліжок спостерігається в усіх інших регіонах, найзначніше - в Закарпатській обл. (227,4) та в м. Севастополь (258,0).

Середня тривалість перебування хворих на онкологічному ліжку складала 12,7 днів. Найменший термін спостерігався у Закарпатській області (9,6) та Харківській області (9,4). Найбільший - в АР Крим та Миколаївській області (15,4 днів).

Показник летальності на онкологічних ліжках в Україні в середньому – 0,9%; вищим від середнього він є в АР Крим (2,1%), Донецькій (1,5%), Запорізькій (1,1%), Луганській (1,3%) областях та містах Київ (1,7%) і Севастополь (1,3%).

В 2008 році в системі онкологічної служби України працювало 1916 лікарів-онкологів, або 0,42 на 10 тис. населення (**Табл. М7**). Цей показник був вищий за середній тільки в Дніпропетровській, Донецькій, Запорізькій, Львівській, Полтавській, Тернопільській та Чернівецькій областях і в м. Київ.

В 2008 році із загальної кількості онкологів пройшли атестацію 67,4 %, при цьому вищу та першу категорію мають 1018 лікарів, або 78,8% атестованих (**Табл. М8**). Найменша частка лікарів, атестованих за вищою та першою категорією, була у Кіровоградській (66,7%) та Сумській (67,9%) областях, а найбільша - у Житомирській (91,7%), Рівненській (89,3%) та Чернівецькій (89,3%) областях.

Ендоскопічна служба була представлена 1083 ендоскопічними відділеннями та кабінетами (**Табл. М9**). Вони були обладнані 3322 апаратами, з яких діяли 1830 фіброгастроскопів, 478 фібробронхоскопів, 544 фіброколоноскопів. Найбільшу питому вагу серед ендоскопічних досліджень складала гастроскопія (1424 117) – 80,7% всіх досліджень, далі – бронхоскопія (131 965) – 7,5%, і колоноскопія (104 412) – 5,9%.

Середнє навантаження на один гастроскоп складало 778 досліджень, на один бронхоскоп - 276 і на один колоноскоп - 192 дослідження на рік. В регіонах ці показники значно відрізняються. Навантаження на один гастроскоп у Чернівецькій області складає 1264 дослідження, а в Донецькій – 595, на один бронхоскоп - коливається від 128 досліджень у Волинській області до 646 - у м. Київ, на один колоноскоп – від 93 досліджень у Хмельницькій до 446 в Херсонській області. Такі різні показники свідчать про недостатнє використання апаратури в ряді регіонів.

В 2008 р. один лікар-ендоскопіст в середньому в Україні виконував 1417 досліджень на рік, в тому числі 1163 гастроскопії, 106 бронхоскопій, 84 колоноскопії. Навантаження на 1 лікаря-ендоскопіста в областях коливається від 1930 в Чернігівській до 873 в Запорізькій.

Дуже різною є також завантаженість мамографічних апаратів, яких в Україні в 2008 р. працювало 335 і на яких було виконано 414 751 дослідження (Табл.М10). Найбільше завантаження на один апарат було у Волинській, Кіровоградській, Черкаській областях та м. Київ. Найменше завантажені апарати в Запорізькій, Полтавській, Сумській, Тернопільській та Хмельницькій обл. У розрахунку на 10 тис. жіночого населення віком 15-100 років найменшими були показники в Запорізькій (35,8), Івано-Франківській (33,2) та Тернопільській (33,1) областях. Надзвичайно великою є їхня різниця з найбільшими показниками - у м. Севастополь - 630,3, у Кіровоградській, Херсонській, Черкаській, Чернівецькій обл. - 420,9 - 489,7. Як бачимо, існують значні резерви в покращанні діагностики злоякісних новоутворень при раціональному використанні діагностичної апаратури.

В 2008 році в Україні було зареєстровано 57 цитологічних лабораторій, в яких було виконано 20854 893 цитологічних досліджень, що складає 4514.8 на 10 тисяч населення. Як і раніше, в Житомирській, Сумській, Херсонській, Чернівецькій та Чернігівській областях цитологічні лабораторії відсутні (Табл. М11).

Суттєво збільшилася кількість цитологічних досліджень - на 50% у Одеській області, а знизилася - на 7-10% у Закарпатській, Хмельницькій та Чернігівській областях. Тобто можливості цитологічного скринінгу використовуються недостатньо, що особливо важливо при діагностиці раку жіночих статевих органів.

Таким чином, матеріально-технічна база онкологічної служби в 2008 році в цілому по Україні дещо поліпшилась. Проте, в ряді регіонів вона, як і раніше, залишається на низькому рівні, що зменшує можливостей в наданні населенню спеціалізованої онкологічної допомоги.

Таблиця М1 - Мережа закладів охорони здоров'я України, в яких розміщені онкологічні та радіологічні ліжка, 2008 р.

Назва закладу	онкологічні		радіологічні	
	закладів	ліжок	закладів	ліжок
Всього	100	9772	53	2709
Національний інститут раку	1	504	1	56
Онкологічні диспансери	41	7313	41	2293
Обласні лікарні	4	165	3	40
Дитячі обласні лікарні	19	170	-	-
Харківський обласний центр урології та нефрології	1	60	1	20
Міські лікарні	20	775	5	130
Київська міська онкологічна лікарня	1	470	1	130
Дрогобицька міська онкологічна лікарня	1	60	-	-
Запорізька лікарня швидкої допомоги	-	-	1	40
Львівська лікарня швидкої допомоги	1	20	-	-
Полтавська міська дитяча лікарня	1	5	-	-
Центральні районні лікарні	10	230	-	-

Таблиця М2 - Кількість онкологічних відділень (кабінетів) та оглядових кабінетів в лікувально-профілактичних закладах України, 2008 р.

Адміністративні території	Онкологічні відділення	Оглядові кабінети
Україна	740	2 301
АР Крим	зп	зб
Вінницька обл.	33	51
Волинська обл.	22	25
Дніпропетровська обл.	50	244
Донецька обл.	47	165
Житомирська обл.	26	38
Закарпатська обл.	15	144
Запорізька обл.	36	79
Івано-Франківська обл.	21	34
Київська обл.	30	101
Кіровоградська обл.	21	129
Луганська обл.	36	62
Львівська обл.	28	194
Миколаївська обл.	22	40
Одеська обл.	49	60
Полтавська обл.	32	58
Рівненська обл.	18	25
Сумська обл.	19	93
Тернопільська обл.	21	21
Харківська обл.	44	144
Херсонська обл.	21	67
Хмельницька обл.	26	176
Черкаська обл.	24	125
Чернівецька обл.	17	16
Чернігівська обл.	27	143
м. Київ	25	38
м. Севастополь	-	3